TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. gruodžio 23 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas — Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013 — Laisvas prekių judėjimas — SESV 34 straipsnis — Kiekybiniai apribojimai — Lygiaverčio poveikio priemonės — Minimali alkoholinių gėrimų kaina, apskaičiuojama atsižvelgiant į alkoholio kiekį produkte — Pateisinimas — SESV 36 straipsnis — Žmonių sveikatos ir gyvybės apsauga — Nacionalinio teismo vertinimas“

Byloje C-333/14

dėl *Court of Session (Scotland)* (Aukščiausiasis civilinių bylų teismas (Škotija), Jungtinė Karalystė) 2014 m. liepos 3 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. liepos 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Scotch Whisky Association,

spiritsEUROPE,

Comité de la Communauté économique européenne des Industries et du Commerce des Vins, Vins aromatisés, Vins mousseux, Vins de liqueur et autres Produits de la Vigne (CEEV)

prieš

Lord Advocate,

Advocate General for Scotland

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, einanti antrosios kolegijos pirmininko pareigas, teisėjai J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev, C. Lycourgos (pranešėjas) ir J.-C. Bonichot,

generalinis advokatas Y. Bot,

kanclerė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. gegužės 6 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: anglų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Scotch Whisky Association*, *spiritsEUROPE* ir *Comité de la Communauté économique européenne des Industries et du Commerce des Vins, Vins aromatisés, Vins mousseux, Vins de liqueur et autres Produits de la Vigne (CEEV)*, atstovaujamų advokato C. Livingstone, *Rechtsanwalt* G. McKinlay, QC A. O'Neill ir baristerių J. Holmes ir M. Ross,

— *Lord Advocate*, atstovaujamo S. Bathgate, padedamos advokačių C. Pang ir L. Irvine bei QC G. Moynihan,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos C. R. Brodie, S. Behzadi-Spencer ir M. Holt, padedamų baristerės A. Carmichael,

— Bulgarijos vyriausybės, atstovaujamos E. Petranova ir D. Drambozova,

— Airijos, atstovaujamos E. Creedon, taip pat A. Joyce ir B. Counihan, padedamų baristerio B. Doherty,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos A. Rubio González,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir M. Gijzen,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna, taip pat M. Szwarc, M. Załęska ir D. Lutostańska,

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos A. Gameiro ir L. Inez Fernandes,

— Suomijos vyriausybės, atstovaujamos H. Leppo,

— Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson ir N. Otte Widgren bei E. Karlsson ir L. Swedenborg,

— Norvegijos vyriausybės, atstovaujamos K. Nordland Hansen ir M. Schei,

— Europos Komisijos, atstovaujamos B. Eggers ir G. Wilms,

— Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) priežiūros institucijos, atstovaujamos J. T. Kaasin ir M. Moustakali bei A. Lewis,

susipažinęs su 2015 m. rugsėjo 3 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (OL L 347, p. 671; toliau – Bendrasis bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas), taip pat SESV 34 ir 36 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Scotch Whisky Association*, *spiritsEUROPE* bei *Comité de la Communauté économique européenne des Industries et du Commerce des Vins, Vins aromatisés, Vins mousseux, Vins de liqueur et autres Produits de la Vigne (CEEV)* ir *Lord Advocate* bei *Advocate*

General for Scotland ginčą dėl nacionalinio įstatymo ir dekreto projekto, susijusių su minimalios alkoholio vieneto kainos (*minimum price per unit*, toliau – MPU) nustatymu Škotijoje mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais, galiojimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Bendrojo bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamento 15, 43, 172 ir 174 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(15) šiame reglamente turėtų būti numatyta galimybė realizuoti produktus, supirktus taikant valstybės intervenciją. Tokių priemonių turėtų būti imtasi taip, kad būtų išvengta rinkos sutrikimų ir kad būtų užtikrintos vienodos galimybės įsigyti prekių bei vienodos pirkėjų teisės;

<...>

(43) svarbu numatyti vyno sektoriui skirtas paramos priemones, kuriomis būtų sustiprinamos konkurencingos struktūros; <...>

<...>

(172) atsižvelgiant į specifinius žemės ūkio sektoriaus ypatumus ir į šio sektorius priklausomumą nuo gero visos maisto tiekimo grandinės veikimo, įskaitant veiksmingą konkurencijos taisyklių taikymą visų susijusių sektorių atžvilgiu visoje maisto tiekimo grandinėje, kuriai gali būti būdinga itin didelė koncentracija, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas konkurencijos taisyklių taikymui, kaip nustatyta [SESV] 42 straipsnyje; <...>

<...>

(174) ūkininkų ar gamintojų organizacijoms arba jų asociacijoms, kurių tikslas – bendra žemės ūkio produktų gamyba ar prekyba jais arba bendros infrastruktūros naudojimas, reikėtų taikyti ypatingą tvarką, nebent tokia bendra veikla užkirstų kelią konkurencijai <...>.“

4 Bendrojo bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamento 167 straipsnio „Prekybos taisyklės, skirtos bendrosios vyno rinkos veikimui gerinti ir stabilizuoti“ 1 dalyje numatyta:

„Siekdamos gerinti ir stabilizuoti vyno (įskaitant vynuoges, misą ir vyną, iš kurio jis gaminamas), bendrosios rinkos veikimą, šiuos produktus gaminančios valstybės narės gali nustatyti pasiūlai reguliuoti skirtas prekybos taisykles, visų pirma įgyvendindamos pagal 157 ir 158 straipsnius pripažintų tarpšakinių organizacijų priimtus sprendimus.

Tokios taisyklės turi būti proporcingos siekiamam tikslui ir neturi:

a) būti susijusios su jokiu sandoriu po atitinkamo produkto pateikimo rinkai pirmą kartą;

b) leisti nustatyti kainų, įskaitant atvejus, kai kainos nustatomos orientaciniais ar rekomendaciniais tikslais;

<...>“

Jungtinės Karalystės teisė

5 2012 m. Įstatyme dėl minimalios alkoholinių gėrimų kainos Škotijoje (*Alcohol (Minimum Pricing) (Scotland) Act 2012*, toliau – 2012 m. įstatymas) numatyta nustatyti MPU, kurią turi taikyti visi licencijų turėtojai ir kuri yra privaloma Škotijoje vykdant mažmeninę prekybą alkoholiniais gėrimais.

6 2012 m. įstatyme nustatyta, kad Škotijos vyriausybė nustato MPU priimdama atitinkamą teisės aktą. Šiuo tikslu minėta vyriausybė parengė dekreto, t. y. 2013 m. dekreto dėl minimalios alkoholio vieneto kainos Škotijoje (*The Alcohol (Minimum Price per Unit) (Scotland) Order 2013*, toliau – MPU dekretas), projektą, jį turi patvirtinti Škotijos parlamentas.

7 Pagal minėtą dekretą nustatyta 0,50 svaro sterlingų (GBP) (apie 0,70 euro) dydžio MPU. Minimali produkto kaina nustatoma taikant šią formulę: MPU x S x V x 100; „MPU“ reiškia minimalią alkoholio vieneto kainą, „S“ – alkoholio koncentraciją, o „V“ – alkoholio tūrį litrais.

8 2012 m. įstatyme nustatyta, kad Škotijos vyriausybė vertina MPU nustatymo poveikį ir praėjus penkeriems metams nuo šio teisės akto įsigaliojimo pateikia parlamentui ataskaitą. Be to, šiame įstatyme numatyta, kad nustatyta MPU nustos galioti praėjus šešeriems metams nuo MPU dekreto įsigaliojimo, nebent parlamentas nuspręs palikti galioti šią tvarką.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

9 Škotijos parlamentas priėmė 2012 m. įstatymą, tačiau 2012 m. birželio 29 d. įsigaliojo tik kai kurios jo „formaliosios nuostatos“. Vadovaudamasi minėtu įstatymu Škotijos vyriausybė priėmė MPU dekretą, jame nustatyta 0,50 GBP (apie 0,70 euro) dydžio MPU.

10 2012 m. birželio 25 d. Škotijos vyriausybė, vadovaudamasi 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/34/EB, nustatančia informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką (OL L 204, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337), apie minėtą dekretą pranešė Europos Komisijai. 2012 m. rugsėjo 25 d. Komisija pateikė savo nuomonę, kad atitinkama nacionalinė priemonė yra kiekybinis apribojimas, kaip tai suprantama pagal SESV 34 straipsnį, ir jo negalima pateisinti remiantis SESV 36 straipsniu.

11 2012 m. liepos 19 d. ieškovės pagrindinėje byloje kreipėsi į teismą, siekdamos užginčyti 2012 m. įstatymo ir MPU dekreto galiojimą. Po to, kai pirmosios instancijos teismas atmetė ieškinį, jos pateikė apeliacinį skundą *Court of Session (Scotland)* (Aukščiausiasis civilinių bylų teismas, Škotija). Pažymėtina, kad Škotijos vyriausybė užtikrino, jog su MPU susijusios nuostatos neįsigalios, kol nesibaigs šis procesas.

12 Šiomis aplinkybėmis *Court of Session (Scotland)* (Aukščiausiasis civilinių bylų teismas, Škotija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar remiantis tinkamu Sąjungos teisės, susijusios su bendru vyno rinkos organizavimu, visų pirma Bendrojo bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamento, aiškinimu, valstybė narė gali teisėtai priimti nacionalinės teisės aktą, kuriame numatyta minimali mažmeninė vyno pardavimo kaina, nustatoma atsižvelgiant į alkoholio kiekį parduodamame produkte, ir tokia kainų sistema nukrypstama nuo laisvo kainų nustatymo veikiant rinkos jėgoms, būdingo vyno rinkai?

2. Ar, jeigu būtų remiamasi SESV 36 straipsnyje numatytu pateisinimu, tais atvejais, kai:

i) valstybė narė nusprendė, kad siekiant apsaugoti žmonių sveikatą tikslinga padidinti produkto (šioje byloje – alkoholinių gėrimų) vartojimo kainą vartotojams arba jų daliai ir

ii) tai yra produktas, kurį valstybė narė gali apmokestinti akcizais ar kitais mokesčiais (įskaitant mokesčius arba rinkliavas, kurių dydis nustatomas atsižvelgiant į alkoholio koncentraciją ar tūrį, arba produkto vertę, ar kelias tokias mokestines priemones, taikomas kartu),

pagal Sąjungos teisę valstybei narei leidžiama, ir, jeigu taip – kokiomis sąlygomis leidžiama, užuot taikius mokestines priemones, dėl kurių padidėtų vartotojų mokama kaina, priimti teisės aktus, kuriais nustatoma minimali mažmeninė pardavimo kaina ir taip iškreipiama Sąjungos vidaus prekyba ir konkurencija?

3. Ar tais atvejais, kai valstybės narės teismo prašoma nuspręsti, ar nacionalinės teisės aktas, kuris yra su SESV 34 straipsniu nesuderinamas kiekybinis prekybos apribojimas, vis dėlto gali būti pateisinamas pagal SESV 36 straipsnį žmonių sveikatos apsaugos sumetimais, nacionalinis teismas turi nagrinėti tik tą informaciją, įrodymus arba kitą medžiagą, kurią turėjo ir į kurią atsižvelgė teisės aktų leidėjas, kai priėmė tokį teisės aktą? Atsakius į šį klausimą neigiamai, kaip kitaip galėtų būti ribojamos galimybės nacionaliniam teismui išnagrinėti visą tuo metu, kai nacionalinio teismo prašoma priimti sprendimą, turimą ir šalių pateiktą medžiagą ar įrodymus?

4. Tais atvejais, kai valstybės narės teismas, aiškindamas ir taikydamas Sąjungos teisę, privalo išnagrinėti nacionalinės valdžios institucijų teiginį, kad teisės aktas, kuris yra kiekybinis apribojimas, kaip tai suprantama pagal SESV 34 straipsnį, kaip nukrypimas pateisinamas pagal SESV 36 straipsnį siekiu apsaugoti žmonių sveikatą, kiek nacionalinio teismo reikalaujama arba kiek jis gali (remdamasis pateikta medžiaga) susidaryti objektyvią nuomonę apie šio teisės akto veiksmingumą siekiant nurodyto tikslo, apie galimybę taikyti bent jau lygiavertes kitas priemones, kuriomis būtų mažiau trikdoma konkurencija Sąjungoje, ir apie minėto teisės akto proporcingumą apskritai?

5. Ar tuo atveju, kai nagrinėjama (sprendžiant ginčą dėl to, ar priemonė pateisinama žmonių sveikatos apsaugos sumetimais pagal SESV 36 straipsnį), ar yra kitų galimų priemonių, kuriomis nebūtų trikdoma arba bent jau būtų mažiau trikdoma Sąjungos vidaus prekyba arba konkurencija, tokią kitą priemonę galima teisėtai atmesti remiantis tuo, kad tokios priemonės poveikis gali būti nevisiškai lygiavertis pagal SESV 34 straipsnį ginčijamos priemonės poveikiui, nors ji galėtų atnešti papildomos naudos ir ją taikant būtų galima pasiekti platesnį bendrąjį tikslą?

6. Kiek teismas, kuriam pavesta įvertinti nacionalinės teisės aktą, kuris, kaip pripažinta arba konstatuota, yra kiekybinis apribojimas, kaip tai suprantama pagal SESV 34 straipsnį, ir kurį siekiama pateisinti pagal SESV 36 straipsnį, visų pirma – įvertinti tokio teisės akto proporcingumą, gali atsižvelgti į savo vertinimą, kokio pobūdžio ir masto poveikis daromas taikant tokį teisės aktą kaip kiekybinį apribojimą, kuriuo pažeidžiamas SESV 34 straipsnis?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

13 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Bendrojo bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamento nuostatos aiškintinos taip, kad jomis draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, kuriuose numatyta vyno mažmeninė pardavimo MPU.

14 Pirmiausia primintina, kad pagal SESV 40 straipsnio 2 dalį bendras žemės ūkio rinkų organizavimas gali apimti visas priemones, kurios yra būtinos SESV 39 straipsnyje nurodytiems bendros žemės ūkio politikos (toliau – BŽŪP) tikslams pasiekti, pirmiausia kainų reguliavimą.

15 Be to, Bendrojo bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamento 3 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad juo siekiama sukurti bendrą rinkos organizavimo formą, kuri būtų taikoma visiems ES sutarties ir ESV sutarties I priede išvardytiems žemės ūkio produktams, tarp kurių yra ir vynas.

16 Remdamosi Teisingumo Teismo praktika dėl praėjusio amžiaus devintajame dešimtmetyje galiojusių Europos Bendrijos teisės aktų, kuriais buvo reglamentuojamas bendras vyno rinkos organizavimas, ieškovės pagrindinėje byloje šiuo klausimu tvirtina, kad Bendrasis bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas yra visapusiška bendros vyno rinkos reglamentavimo sistema, apimanti, be kita ko, ir kainų klausimus. Šiomis aplinkybėmis valstybės narės negali priimti tokių nacionalinės teisės aktų, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje. Konkrečiau kalbant, draudimas valstybėms narėms taikyti vienašales mažmeninių vyno kainų nustatymo priemones aiškiai numatytas šio reglamento 167 straipsnio 1 dalies b punkte.

17 Tačiau reikia konstatuoti, kad, kaip savo rašytinėse pastabose teisingai nurodė Komisija, Bendrajame bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamente nėra nei nuostatų, pagal kurias leidžiama nustatyti mažmeninę vyno pardavimo kainą nacionaliniu ar Sąjungos lygmeniu, nei nuostatų, pagal kurias valstybėms narėms draudžiama priimti nacionalinės teisės aktus, kuriais tokia kaina nustatoma.

18 Iš tiesų, nors minėto reglamento 167 straipsnio 1 dalies b punkte aiškiai numatyta, kad produktus gaminančios valstybės narės negali leisti nustatyti kainų, įskaitant atvejus, kai kainos nustatomos orientaciniais ar rekomendaciniais tikslais, tai taikytina tik nustatant pasiūlai reguliuoti skirtas prekybos taisykles, visų pirma įgyvendinant bendros vyno rinkos tarpšakinių organizacijų priimtus sprendimus.

19 Todėl valstybės narės iš esmės išlaiko kompetenciją priimti tam tikrus teisės aktus, kurie nenumatyti Bendrajame bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamente, su sąlyga, kad šie teisės aktai neprieštarauja minėtam reglamentui ir nenustato jo išimčių bei netrukdo jam tinkamai veikti (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Kuipers*, C-283/03, EU:C:2005:314, 37 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

20 Kalbant apie minimalios kainos nustatymą, pažymėtina, kad, kaip savo išvados 31 ir 37 punktuose nurodė generalinis advokatas, jeigu nėra kainų nustatymo mechanizmo, laisvas pardavimo kainų nustatymas remiantis laisva konkurencija įtrauktas į Bendrąjį bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentą ir yra laisvo prekių judėjimo veiksmingos konkurencijos sąlygomis principo išraiška.

21 Pažymėtina, kad pagrindinės bylos aplinkybėmis, nustačius MPU, vietos gamintojų ar importuoto vyno mažmeninė pardavimo kaina bet kuriuo atveju negalės būti mažesnė nei tokia privaloma minimali kaina. Taigi tokia priemonė gali turėti neigiamos įtakos konkurenciniams santykiams ir trukdyti tam tikriems gamintojams ar importuotojams pasinaudoti pranašumu dėl mažesnės gaminio įsigijimo kainos, siekiant pasiūlyti mažesnę mažmeninę pardavimo kainą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-197/08, EU:C:2010:111, 37 punktą ir Sprendimo *Komisija / Airija*, C-221/08, EU:C:2010:113, 40 punktą).

22 Tačiau šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad bendro rinkos organizavimo priemonės grindžiamos atviros rinkos principu, t. y. į rinką veiksmingos konkurencijos sąlygomis gali laisvai patekti kiekvienas gamintojas (Sprendimo *Milk Marque ir National Farmers' Union*, C-137/00, EU:C:2003:429, 59 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

23 Be kita ko, primintina, kad vienas iš BŽŪP tikslų yra išsaugoti veiksmingą konkurenciją žemės ūkio produktų rinkose (Sprendimo *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou*, C-373/11, EU:C:2013:567, 37 punktas), ir tai matyti iš kelių Bendrojo bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamento konstatuojamųjų dalių, pvz., 15, 43, 172 ir 174.

24 Todėl reikia konstatuoti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami nacionalinės teisės aktai, kuriais nustatoma mažmeninė vyno pardavimo MPU, gali pažeisti Bendrąjį bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentą, nes tokie teisės aktai prieštarauja laisvo žemės ūkio produktų pardavimo kainų nustatymo remiantis laisva konkurencija principui, kuriuo grindžiamas šis reglamentas.

25 Vis dėlto *Lord Advocate* teigia, kad minėtas reglamentas neužkerta kelio Škotijos institucijoms priimti pagrindinėje byloje nagrinėjamus teisės aktus, nes šiais teisės aktais siekiama apsaugoti žmonių sveikatą ir gyvybę, kovojant su piktnaudžiavimu alkoholiu, t. y. tikslo, kuris nėra tiesiogiai numatytas Bendrajame bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamente.

26 Iš tiesų reikia konstatuoti, kad bendro rinkos organizavimo nustatymas nekliudo valstybėms narėms taikyti nacionalinių normų, kuriomis siekiama kito bendrojo intereso tikslo, nei siekiama bendru rinkos organizavimu, net jei šios normos gali turėti poveikį bendros rinkos veikimui atitinkamame sektoriuje (žr. Sprendimo *Hammarsten*, C-462/01, EU:C:2003:33, 31 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

27 Šiomis aplinkybėmis valstybė narė gali remtis žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslu siekdama pateisinti tokius teisės aktus, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, kuriais pažeidžiama laisvo kainų nustatymo veiksmingos konkurencijos sąlygomis sistema, kuria grindžiamas Bendrasis bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas.

28 Tačiau tokia ribojamoji priemonė, kaip numatytoji pagrindinėje byloje nagrinėjamuose teisės aktuose, turi atitikti Teisingumo Teismo praktikoje nustatytus proporcingumo reikalavimus, t. y. ji turi būti tinkama nustatytam tikslui įgyvendinti ir neviršyti to, kas būtina šiam tikslui pasiekti (pagal analogiją žr. Sprendimo *Berlington Hungary ir kt.*, C-98/14, EU:C:2015:386, 64 punktą) – Teisingumo Teismas tai nagrinės atsakydamas į antrąjį–šeštąjį klausimus, kurie susiję būtent su šių teisės aktų proporcingumo analize. Pažymėtina, kad bet kuriuo atveju proporcingumą reikia nagrinėti visų pirma atsižvelgiant į BŽŪP tikslus ir tinkamą bendro rinkos organizavimo veikimą, o tai reiškia, kad reikia suderinti šiuos tikslus su tuo, kurio siekiama minėtais teisės aktais, t. y. visuomenės sveikatos apsauga.

29 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Bendrąjį bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentą reikia aiškinti taip, kad juo nedraudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, kuriais nustatoma vyno mažmeninė pardavimo MPU, jeigu šie teisės aktai yra tinkami žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslui įgyvendinti ir jeigu, atsižvelgiant į BŽŪP tikslus ir tinkamą bendro rinkų organizavimo veikimą, jais neviršijama tai, kas būtina minėtam žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslui pasiekti.

Dėl antrojo ir penktojo klausimų

30 Antruoju ir penktuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 34 ir 36 straipsnius reikia aiškinti taip, kad jais nedraudžiama valstybei narei, siekiančiai žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslo ir dėl to didinančiai alkoholio vartojimo kainą, pasirinkti priimti tokius teisės aktus, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, kuriais nustatoma alkoholinių gėrimų mažmeninė pardavimo MPU, ir nepriimti priemonės, kuria mažiau ribojama prekyba ir konkurencija Sąjungoje, pvz., akcizų didinimo, nes pastaroji priemonė gali atnešti papildomos naudos ir ją taikant būtų galima pasiekti platesnį bendrąjį tikslą nei pasirinktąja priemone.

31 Pirmiausia pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką bet kuri valstybės narės priemonė, galinti tiesiogiai ar netiesiogiai, iš tikrųjų ar potencialiai trukdyti Sąjungos vidaus prekybą, turi būti laikoma kiekybiniams apribojimams lygiaverčio poveikio priemone, kaip ji suprantama pagal SESV 34 straipsnį (žr., be kita ko, Sprendimo *Dassonville*, 8/74, EU:C:1974:82, 5 punktą ir Sprendimo *Juvelta*, C-481/12, EU:C:2014:11, 16 punktą).

32 Kaip savo išvados 59 ir 60 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, vien dėl to, kad dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės aktų mažesnė importuojamų produktų savikaina gali neturėti įtakos pardavimo vartotojui kainai, jais į Britanijos rinką gali būti kliudoma patekti kitose valstybėse narėse nei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Jungtinė Karalystė teisėtai parduodamiems alkoholiniams gėrimams, todėl jie yra kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, kaip ji suprantama pagal SESV 34 straipsnį (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-110/05, EU:C:2009:66, 37 punktą; Sprendimo ANETT, C-456/10, EU:C:2012:241, 35 punktą ir Sprendimo *Vilniaus energija*, C-423/13, EU:C:2014:2186, 48 punktą), ir to neginčijo nei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nei kuri nors iš šioje byloje pastabas pateikusių šalių.

33 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką importo kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonę, be kita ko, galima pateisinti žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos sumetimais, kaip tai suprantama pagal SESV 36 straipsnį, tik jeigu ši priemonė yra tinkama ja siekiamo tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir ja neviršijama tai, kas būtina jam pasiekti (šiuo klausimu žr. Sprendimo ANETT, C-456/10, EU:C:2012:241, 45 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

34 Dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamais nacionalinės teisės aktais siekiamo tikslo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad iš Škotijos parlamentui kartu su 2012 m. įstatymo projektu pateiktų aiškinamųjų raštų ir neseniai atlikto tyrimo „Business and Regulatory Impact Assessment“ (tyrimas dėl reglamentavimo poveikio įmonėms) matyti, kad šiuo teisės aktu siekiama dvejopo tikslo – tikslingai sumažinti vartotojų, linkusių vartoti pavojingai ar žalingai, alkoholio suvartojimą ir apskritai sumažinti gyventojų alkoholio vartojimą. Per posėdį Teisingumo Teisme *Lord Advocate* patvirtino šį dvejopą tikslą, kurio siekiama turint omenyje visus gyventojus, kurių viena tikslinė, nors neprioritetinė, grupė yra ir saikingai alkoholį vartojantieji.

35 Todėl konstatuotina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamais teisės aktais apskritai siekiama apsaugoti žmonių sveikatą ir gyvybę, o tai yra viena iš svarbiausių SESV 36 straipsniu saugomų vertybių ar interesų. Šiuo atveju valstybės narės, laikydamosi Sutartyje nustatytų apribojimų, turi nuspręsti dėl to, kokiu lygmeniu jos ketina užtikrinti jų apsaugą (Sprendimo *Rosengren ir kt.*, C-170/04, EU:C:2007:313, 39 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

36 Dėl šių teisės aktų tinkamumo pasiekti šį žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslą pažymėtina, kad, kaip savo išvados 127 punkte nurodė generalinis advokatas, neatrodo nepagrįsta laikytis nuostatos, kad priemonė, kuria nustatoma minimali alkoholinių gėrimų pardavimo kaina ir kuria konkrečiai siekiama padidinti pigių alkoholinių gėrimų kainą, yra tinkama siekiant sumažinti alkoholio suvartojimą apskritai, o konkrečiau – pavojingą ar žalingą vartojimą, atsižvelgiant į tai, kad taip alkoholį vartojantieji daugiausia perka pigius alkoholinius gėrimus.

37 Be kita ko, primintina, kad ribojamąją priemonę galima laikyti tinkama nustatytam tikslui pasiekti tik tuo atveju, jeigu ja iš tikrųjų nuosekliai ir sistemiškai siekiama šio tikslo (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Kakavetsos-Fragkopoulos*, C-161/09, EU:C:2011:110, 42 punktą; taip pat pagal analogiją žr. Sprendimo *Berlington Hungary ir kt.*, C-98/14, EU:C:2015:386, 64 punktą).

38 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, *Lord Advocate* pastabų ir per teismo posėdį vykusių diskusijų matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami nacionalinės teisės aktai yra bendresnės politinės strategijos, skirtos kovai su žalingu alkoholio poveikiu, dalis. Iš tiesų šiuose teisės aktuose numatytas MPU nustatymas yra viena iš 40 priemonių, kuriomis siekiama nuosekliai ir sistemiškai sumažinti Škotijos gyventojų alkoholio suvartojimą apskritai, neatsižvelgiant į minėto suvartojimo vietą ar ypatumus.

39 Todėl pagrindinėje byloje nagrinėjami nacionalinės teisės aktai atrodo tinkami nustatytam tikslui pasiekti.

40 Dėl klausimo, ar minėtais teisės aktais neviršijama tai, kas būtina siekiant veiksmingai apsaugoti žmonių sveikatą ir gyvybę, primintina, kad šiuo atveju tai reikia analizuoti atsižvelgiant ir į BŽŪP tikslus bei tinkamą bendro rinkos organizavimo veikimą, kaip nurodyta šio sprendimo 28 punkte. Tačiau, atsižvelgiant į šioje byloje nagrinėjamą klausimą, šią analizę reikia atlikti vertinant proporcingumą pagal SESV 36 straipsnį, o ne atskirai.

41 Be to, reikia pabrėžti, kad nacionalinės teisės aktui arba praktikai netaikoma SESV 36 straipsnyje numatyta leidžianti nukrypti nuostata, kai žmonių sveikata ir gyvybė gali būti vienodai veiksmingai apsaugota mažiau prekybą Sąjungoje ribojančiomis priemonėmis (Sprendimo *Rosengren ir kt.*, C-170/04, EU:C:2007:313, 43 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

42 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konkrečiai nurodo mokestinę priemonę, kaip antai didesnį alkoholinių gėrimų apmokestinimą, ir mano, kad ja taip pat veiksmingai, kaip ir nustačius MPU, būtų galima įgyvendinti žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslą ir kartu ja būtų mažiau ribojamas laisvas prekių judėjimas. Tačiau pastabas pateikusių šalių nuomonė šiuo klausimu išsiskiria.

43 Šiuo aspektu pirmiausia pažymėtina, kad, kaip savo išvados 143 punkte nurodė generalinis advokatas, pagal Sąjungos teisę iš esmės nedraudžiamas didesnis alkoholinių gėrimų apmokestinimas. Valstybės narės išlaiko pakankamai diskrecijos apskritai padidinti akcizą, visų pirma siekdamos įgyvendinti konkrečius visuomenės sveikatos apsaugos tikslus.

44 Taip pat konstatuotina, kad mokesčius reglamentuojantys teisės aktai yra svarbi ir veiksminga kovos su alkoholinių gėrimų vartojimu, taigi ir visuomenės sveikatos apsaugos, priemonė. Tikslo užtikrinti, kad būtų nustatytos didelės šių produktų kainos, galima adekvačiai siekti didesniu šių produktų apmokestinimu, nes dėl padidėjusio akcizo anksčiau ar vėliau turės didėti mažmeninės pardavimo kainos, kartu nedarant neigiamos įtakos kainų nustatymo laisvei (pagal analogiją žr. Sprendimo *Komisija / Graikija*, C-216/98, EU:C:2000:571, 31 punktą ir Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-197/08, EU:C:2010:111, 52 punktą).

45 Šiuo klausimu reikia patikslinti, kad, priešingai, nei teigia *Lord Advocate*, tai, kad pirmesniame punkte nurodyta teismo praktika susijusi su tabako produktais, netrukdo jos taikyti pagrindinėje byloje, kurioje nagrinėjama prekyba alkoholiniais gėrimais. Iš tiesų, kai kalbame apie nacionalines priemones, kuriomis siekiama apsaugoti žmonių sveikatą ir gyvybę, neatsižvelgiant į kiekvieno produkto specifines savybes, alkoholinių gėrimų kainas galima padidinti, panašiai kaip tabako produktų atveju, padidinus mokesčius.

46 Mokestine priemone, kuria padidinamas alkoholinių gėrimų apmokestinimas, gali būti mažiau ribojama prekyba šiais produktais Sąjungoje nei priemone, kuria nustatoma MPU. Iš tiesų, kaip priminta šio sprendimo 21 punkte, pastaroji priemone, priešingai nei minėtų produktų apmokestinimo padidinimo atveju, labai apribojama ūkio subjektų laisvė nustatyti mažmeninę pardavimo kainą ir dėl to ja labai kliudoma kitose valstybėse nei Jungtinė Karalystė teisėtai parduodamiems alkoholiniams gėrimams patekti į Jungtinės Karalystės rinką ir laisvai joje konkuruoti.

47 Galiausiai dėl klausimo, ar galima nepriimti mokestinės priemonės ir verčiau priimti MPU, nes pirmąja nebūtų galima taip pat veiksmingai pasiekti nustatyto tikslo, pabrėžtina, jog tai, kad dėl didesnio alkoholinių gėrimų apmokestinimo apskritai padidėja šių gėrimų kainos, ir tai turi tokį patį poveikį ir saikingai alkoholį vartojantiesiems, ir linkusiems jį vartoti pavojingai ar žalingai, atsižvelgiant į pagrindinėje byloje nagrinėjamais nacionalinės teisės aktais siekiamą dvejopą tikslą, kuris primintas šio sprendimo 34 punkte, neatrodo, kad galima padaryti išvadą, jog minėtas didesnis apmokestinimas būtų ne toks veiksmingas kaip pasirinkta priemonė.

48 Priešingai, kaip savo išvados 150 punkte pažymėjo generalinis advokatas, tokiomis aplinkybėmis tai, kad didesnio apmokestinimo priemonė gali atnešti papildomos naudos, palyginti su MPU nustatymu, siekiant įgyvendinti bendrąjį kovos su piktnaudžiavimu alkoholiu tikslą, ne tik negali būti priežastis atmesti tokią priemonę, bet ir faktiškai yra veiksnys, kuriuo pateisinamas pasirinkimas verčiau priimti šią priemonę, o ne priemonę, kuria nustatoma MPU.

49 Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris vienintelis disponuoja visais su pagrindinės bylos aplinkybėmis susijusiais teisiniais ir faktiniais duomenimis, privalo nustatyti, ar kita priemone nei ta, kuri numatyta pagrindinėje byloje nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose, pvz., didesniu alkoholinių gėrimų apmokestinimu, būtų galima apsaugoti žmonių sveikatą ir gyvybę taip pat veiksmingai kaip ir šiais teisės aktais, ir kartu mažiau apriboti prekybą šiais produktais Sąjungoje.

50 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad į antrąjį ir penktąjį klausimus reikia atsakyti: SESV 34 ir 36 straipsniai aiškintini taip, kad pagal juos draudžiama valstybei narei, siekiančiai žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslo ir dėl to didinančiai alkoholio vartojimo kainą, pasirinkti priimti tokius teisės aktus, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, kuriais nustatoma alkoholinių gėrimų mažmeninė pardavimo MPU, ir nepriimti priemonės, pvz., akcizų didinimo, kuria mažiau ribojama prekyba ir konkurencija Sąjungoje. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar taip yra, išsamiai išanalizavęs visas nagrinėjamai bylai reikšmingas aplinkybes. Vien tuo, kad pastaroji priemonė gali atnešti papildomos naudos ir ja galima pasiekti platesnį kovos su piktnaudžiavimu alkoholiu tikslą, negalima pateisinti sprendimo jos nepriimti.

Dėl ketvirtojo ir šeštojo klausimų

51 Ketvirtuoju ir šeštuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, kaip aiškinti SESV 36 straipsnį sprendžiant dėl proporcingumo kontrolės, kurią turi vykdyti šis teismas, nagrinėdamas nacionalinės teisės aktus žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos pateisinimo požiūriu, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, intensyvumo lygio.

52 Pažymėtina, kad, atsižvelgiant į šio sprendimo 35 punkte nurodytą teismo praktiką, valstybės narės turi nuspręsti dėl to, kokiu lygiu jos ketina užtikrinti žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugą, kaip tai suprantama pagal SESV 36 straipsnį, ir kartu atsižvelgti į laisvo prekių judėjimo Sąjungoje reikalavimus.

53 Kadangi toks draudimas, kaip nustatytasis pagrindinėje byloje nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose, yra laisvo prekių judėjimo principo išimtis, nacionalinės institucijos turi įrodyti, kad minėti teisės aktai atitinka proporcingumo principą, t. y. kad jie būtini nurodytam tikslui pasiekti, ir kad šio tikslo negalima pasiekti mažesnio masto arba mažesnį poveikį Sąjungos vidaus prekybai darančiais draudimais ar apribojimais (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Franzén*, C-189/95, EU:C:1997:504, 75 ir 76 punktus ir Sprendimo *Rosengren ir kt.*, C-170/04, EU:C:2007:313, 50 punktą).

54 Šiuo klausimu pažymėtina, kad pateisinamosios priežastys, kuriomis valstybė narė gali remtis, turi būti papildytos šios valstybės priimtos ribojamosios priemonės tinkamumo ir proporcingumo įrodymais ar analize bei konkrečiais įrodymais, pagrindžiančiais jos argumentus (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Lindman*, C-42/02, EU:C:2003:613 25 punktą; Sprendimo *Komisija / Belgija*, C-227/06, EU:C:2008:160, 63 punktą ir Sprendimo ANETT, C-456/10, EU:C:2012:241, 50 punktą).

55 Tačiau reikia pažymėti, kad ši įrodinėjimo našta negali būti tokia didelė, kad apimtų kompetentingų nacionalinių institucijų pareigą priimant nacionalinės teisės aktus, kuriais nustatomas tokia priemonė, kokia yra MPU, aiškiai įrodyti, jog tomis pačiomis sąlygomis nebuvo jokios kitos galimos priemonės įgyvendinti šį teisėtą tikslą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-110/05, EU:C:2009:66, 66 punktą).

56 Šiomis aplinkybėmis nacionalinis teismas, kuriam pavesta kontroliuoti atitinkamų nacionalinės teisės aktų teisėtumą, turi patikrinti kompetentingų nacionalinių institucijų pateiktų įrodymų reikšmingumą ir įsitikinti, kad šie teisės aktai atitinka proporcingumo principą. Remdamasis šiais įrodymais šis teismas konkrečiai privalo objektyviai išnagrinėti, ar atitinkamos valstybės narės pateikti įrodymai leidžia pagrįstai manyti, kad pasirinktos priemonės yra tinkamos numatytiems tikslams pasiekti, ir galimybę juos pasiekti priemonėmis, kuriomis mažiau ribojamas laisvas prekių judėjimas.

57 Šioje byloje tai nagrinėdamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas gali atsižvelgti į galimas mokslines abejones dėl konkretaus ir realaus tokios priemonės, kokia yra MPU, poveikio alkoholio vartojimui siekiant nustatyto tikslo. Kaip savo išvados 85 punkte pažymėjo generalinis advokatas, tai, kad nacionalinės teisės aktuose numatyta, jog nustatyta MPU nustos galioti praėjus šešeriems metams nuo MPU dekreto įsigaliojimo, nebent Škotijos parlamentas nuspręstų palikti ją galioti, yra aplinkybė, į kurią prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat gali atsižvelgti.

58 Šis teismas taip pat gali įvertinti laisvo prekių judėjimo apribojimo, kurį lemia tokios priemonės, kokia yra MPU, taikymas, pobūdį ir mastą, lygindamas ją su kitomis galimomis priemonėmis, kurių poveikis prekybai Sąjungoje būtų mažesnis, ir tokios priemonės poveikį tinkamam bendro rinkos organizavimo veikimui, ir toks vertinimas yra neatsiejamas nuo proporcingumo nagrinėjimo.

59 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad SESV 36 straipsnį reikia aiškinti taip, kad nacionalinis teismas, nagrinėdamas nacionalinės teisės aktus žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos pateisinimo požiūriu, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, privalo objektyviai išnagrinėti, ar atitinkamos valstybės narės pateikti įrodymai leidžia pagrįstai manyti, kad pasirinktos priemonės yra tinkamos numatytiems tikslams pasiekti, ir galimybę juos pasiekti priemonėmis, kuriomis mažiau ribojamas laisvas prekių judėjimas ir bendras rinkos organizavimas.

Dėl trečiojo klausimo

60 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar SESV 36 straipsnį reikia aiškinti taip, kad vykdant tokių nacionalinės teisės aktų, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, proporcingumo kontrolę reikia nagrinėti tik tą informaciją, įrodymus arba kitą medžiagą, kurią turėjo nacionalinės teisės aktų leidėjas, kai priėmė tokius teisės aktus.

61 Šis teismas pažymi, kad pagrindinės bylos šalys nesutaria dėl dienos, kurią turi būti vertinamas atitinkamų nacionalinės teisės aktų teisėtumas. Taigi jis teiraujasi dėl medžiagos ir įrodymų, kuriuos turi išnagrinėti, vertindamas šios priemonės pagrįstumą pagal SESV 36 straipsnį, nors šiuo metu šiam teismui pateikti nauji tyrimai, kurių nacionalinės teisės aktų leidėjas nenagrinėjo, kai priėmė minėtą priemonę.

62 Pirmiausia pabrėžtina, kad Sąjungos teisės reikalavimų būtina laikytis visais reikšmingais momentais, nesvarbu, ar tai būtų priemonės priėmimo, jos įgyvendinimo, ar taikymo nagrinėjamu atveju momentas (Sprendimo *Seymour-Smith ir Perez*, C-167/97, EU:C:1999:60, 45 punktas).

63 Šioje byloje reikia konstatuoti, kad nacionaliniam teismui pavesta išnagrinėti pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų atitiktį Sąjungos teisei, nors šie dar net neįsigaliojo pagal nacionalinę teisę. Todėl šis teismas privalo vertinti šių teisės aktų atitiktį Sąjungos teisei tą dieną, kurią jis priima sprendimą.

64 Atlikdamas tokį vertinimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi atsižvelgti į visą informaciją, visus įrodymus ir kitą jam žinomą reikšmingą medžiagą, laikydamasis nacionalinėje teisėje nustatytų sąlygų. Tokį vertinimą juo labiau reikia atlikti tokiomis kaip pagrindinės bylos aplinkybėmis, kai, atrodo, yra mokslo abejonių dėl realaus nacionalinės teisės aktuose, kurių teisėtumo kontrolę vykdo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, numatytų priemonių poveikio.

65 Todėl į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: SESV 36 straipsnis aiškintinas taip, kad vykdant tokių nacionalinės teisės aktų, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, proporcingumo kontrolę reikia nagrinėti ne tik tą informaciją, įrodymus arba kitą medžiagą, kurią turėjo nacionalinės teisės aktų leidėjas, kai priėmė tokius teisės aktus. Tokiomis aplinkybėmis, kaip pagrindinėje byloje, minėtų teisės aktų atitikties Sąjungos teisei kontrolę reikia vykdyti remiantis informacija, įrodymais arba kita nacionalinio teismo turima medžiaga tą dieną, kurią jis priima sprendimą, laikantis nacionalinėje teisėje nustatytų sąlygų.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

66 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007, reikia aiškinti taip, kad pagal jį nedraudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, kuriais nustatoma vyno mažmeninė pardavimo kaina už vienetą, jeigu šie teisės aktai iš tikrųjų yra tinkami žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslui įgyvendinti ir jeigu, atsižvelgiant į bendros žemės ūkio politikos tikslus ir tinkamą bendro žemės ūkio rinkų organizavimo veikimą, jais neviršijama tai, kas būtina minėtam žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslui pasiekti.**

2. **SESV 34 ir 36 straipsnius reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiama valstybei narei, siekiančiai žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos tikslo ir dėl to didinančiai alkoholio vartojimo kainą, pasirinkti priimti tokius teisės aktus, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, kuriais nustatoma alkoholinių gėrimų mažmeninė pardavimo kaina už vienetą, ir nesiimti priemonės, pvz., akcizų didinimo, kuria mažiau ribojama prekyba ir konkurencija Europos Sąjungoje. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar iš tiesų taip yra, išsamiai išanalizavęs visas nagrinėjamai bylai reikšmingas aplinkybes. Vien tuo, kad pastaroji priemonė gali atnešti papildomos naudos ir ja galima pasiekti platesnį kovos su piktnaudžiavimu alkoholiu tikslą, negalima pateisinti sprendimo jos nesiimti.**

3. **SESV 36 straipsnį reikia aiškinti taip, kad nacionalinis teismas, nagrinėdamas nacionalinės teisės aktus žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugos pateisinimo požiūriu, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, privalo objektyviai išnagrinėti, ar atitinkamos valstybės narės pateikti įrodymai leidžia pagrįstai manyti, kad pasirinktos priemonės yra tinkamos numatytiems tikslams pasiekti ir galimybę juos pasiekti priemonėmis, kuriomis mažiau ribojamas laisvas prekių judėjimas ir bendras žemės ūkio rinkų organizavimas.**

4. SESV 36 straipsnį reikia aiškinti taip, kad vykdant tokių nacionalinės teisės aktų, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, proporcingumo kontrolę reikia nagrinėti ne tik tą informaciją, įrodymus arba kitą medžiagą, kurią turėjo nacionalinės teisės aktų leidėjas, kai priėmė tokius teisės aktus. Tokiomis aplinkybėmis, kaip pagrindinėje byloje, minėtos priemonės atitikties Sąjungos teisei kontrolę reikia vykdyti remiantis informacija, įrodymais arba kita nacionalinio teismo turima bylos medžiaga tą dieną, kurią jis priima sprendimą, laikantis nacionalinėje teisėje nustatytų sąlygų.

Parašai.